

EDİTÖRDEN / EDITORIAL

Conflicts of interest: çıkar çatışması mı, bağlantı çakışması mı?

Değerli meslektaşlarım,

Bu yazıda, dergimizin 45. cildinin ilk sayısı ile birlikte paylaşacağımız yeni bir uygulamayı sizlerle paylaşmak ve duyurmak istiyorum. Bilindiği üzere Türk Otolarengoloji Arşivi'nin de ilkesel olarak kabul ettiği Uluslararası Tıbbi Dergi Editörleri Kurulu'nun belirlediği Ortak Koşullar 2006 yılı içinde revize edildi. Bu revizyonda da yine üzerinde çok durulan bir konu, aslında 2000'li yılların başlangıcından itibaren ön plana çıkan, İngilizcesi 'conflicts of interest' olan önemli bir kavram, geçtiğimiz dönemden beri birçok uluslararası bilimsel periyodikte uygulamaya girerek standartlaştı. Dergimiz de önümüzdeki sayısından itibaren, yayınlanan hakem denetimli her yazı için yazar(lar)ı tarafından yapılan, yazının içeriği ile ilgili herhangi bir finansal ya da başka tür çıkar bağlantısı olup olmadığıyla ilgili açıklamaları yayınlamaya başlıyor. Böylece, yıllardır yayın çizgisiyle belli bir kalite ve saygınlık düzeyini tutturmuş olan ve 45 yıldır düzenli yayınlanan Ülkemizin en eski KBB dergisi Türk Otolarengoloji Arşivi çağdaş bilimsel yayıncılık ölçütleri çerçevesinde ileriye dönük bir adım daha atmış oluyor.

Henüz yeni sayılabilecek bir kavramı belirten 'conflicts of interest' terimi, Türkçe dergi yayıncılığında, hızlı bir birebir çeviri refleksiyle 'çıkar çatışması', 'çıkar çelişkisi', 'ilgi çakışması' vb. karşılıklarla yer bulmaya ve henüz sayıları az olan bir grup dergimizde de kullanılmaya başladı. Bu kavram, araştırmacıların yapmış oldukları bilimsel çalışmanın yayınlanması sırasında, yazının konusu ile ilgili olası kişisel çıkarlarının (daha çok finansal bağlantılar ve fakat aynı zamanda diğer olası yarar sağlayıcı ilişki durumları) açıklanmasını kapsıyor. Kuşkusuz etik sınırları zorlamayan herhangi bir kişisel bağlantının varlığı, ilgili yazının hakem denetiminden geçerek yayınlanmasına engel oluşturmuyor. Sadece bunun ilgili yayında dipnot olarak belirtilmesi, fikir vericilik açısından önem taşıyor.

Türkçe açısından baktığımızda 'çıkar çatışması' kavramı dilimizde, daha çok olumsuz anlam yükü taşıyan bir deyim. 'Çıkar çelişkisi' ve 'ilgi çakışması' karşılıkları ise zorlama oluşturulmuş izlenimini veriyor. Bu nedenle biz dergimizde bu kavramı Türkçe olarak, 'bağlantı çakışması' başlığı ve karşılığıyla kullanma kararı aldık. Bu terimin, bir yazarın kişisel (finansal) bağlantılarından kaynaklanabilecek ve yayının konusuna yansiyabilecek her türlü olası çakışmayı belirttiği düşüncesindeyiz.

Dergimizin yazı gönderme koşullarında Eylül 2006 itibarıyla yeniden düzenleme yaptık ve bu tarihten itibaren gönderilen yazılara, daha önce ayrı bir form olarak kullandığımız Yayın Hakkı Devir Formu ile birlikte, her yazar tarafından ayrı ayrı doldurularak imzalanması gereken 'Bağlantı Çakışması Beyan Formu'nun da eklenerek yollanması koşulunu getirdik. Yazı gönderecek olan Değerli Meslektaşlarımızın bu kuralara uyma konusunda göstereceği duyarlılığa şimdiden teşekkür ederim.

Dergimize gönderilen her yazı önce teknik bir incelemeden geçirilerek, dergi yazı koşullarına uyum açısından değerlendiriliyor. Varsa önemli eksikliklerin dergi sekreteryası tarafından ilgili yazara bildirilerek giderilmesi isteniyor. Yazı daha sonra bilinen klasik hakem denetimi sürecine alınıyor. Hakem raporlarına göre red, kabul ya da minör/majör düzelti sonrası kabul kararlarından biri verildikten sonra yazı, mizanpajının hazırlanması amacıyla yayınevine gönderiliyor. Sayfa düzenlemesinin ardından sayfa editörü tarafından son teknik kontrol yapılıyor. Bunu izleyen son süreçte de provası hazırlanmış yazı, imzalı son onay amacıyla ilgili yazarına gönderiliyor. Böylece yazının dergiye ulaşmasından son onaya kadar olan bu süreç ortalama 6-9 ay kadar sürüyor. Sonrasında, genellikle yayımlanacak ilk dergi sayısına kadar geçen süre olan ortalama 3 ayı da hesaba katarsak bir yazının dergimizde yayınlanma süresinin yaklaşık 9-12 ay kadar olduğunu söyleyebiliriz. Bu süre olgu bildiri tarzı yazılarda daha uzun olabiliyor. Çünkü her sayıda belli bir oranın üzerinde olgu bildiri yayınlamıyoruz. Yayınlanmış yazılarda, yayınlanma süresinin gönderilen yazının dergi yazı koşullarına uyumu oranında kısa olduğunu anımsatarak, gerek sunulan kaynaklar ve bu kaynakların metin içindeki geçiş sıralarının doğruluğu ve gerekse tablo, şekil ve resimlerin hatasız düzenlenmesi ve de gerekli formların dergiye ulaştırılması konularına ayrıca önem verilmesi arzusuyla hepinize sağlıklı, mutlu ve başarılı bir yeni yıl diliyorum.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Murat Toprak
Yürütücü Editör